

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 54. Quid addendum sit circa institutionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

hunc vel illum non præsentarint, ipso facto incur-
runt excommunicationem, Cap. *sciunt*, de elect. in
6. *Laym.* ad dictum Cap. *Leur.* q. 110.

§. XXVIII. Papa posset validè sine causa, & cum cau- 357
salicitè derogare juri patronatùs, etiam laicali, ac be-
neficia conferre, cui vellet, invitis Patronis, quia con-
cessit liberè, non abdicando jus contraveniendi, *Ca-*
strop p. 10. & 13., maximè cum cōcesserit principaliter
ob bonum Ecclesiæ: id tamen ordinariè non facit,
ne deterreat à foundationibus, imò in resignationibus
& permutationibus vult adjici, *de consensu Patroni*;
facit tamen tum, si beneficium vacet in Curia, aut Pa-
troni impediantur præsentare ob litem in Curia.
Nuntius Apostolicus non potest derogare juri patro-
natùs laicali, quod ex foundatione vel dotatione com-
petit, sed tantùm ecclesiastico vel illi laicali, quod
competit per præscriptionem vel ex mero privilegio.
Episcopus nec ecclesiastico nec laicali derogare po-
test. Vide *Leur.* q. 112. 113. Quid autem requiratur, ut
Papa censeatur velle derogare juri patronatùs, ex-
plicat *Leur.* q. 119. Vide dicenda à n. 469.

§. XXIX. Jus patronatùs cessat, 1. per remissio- 358
nem hujus juris. 2. Extinctâ familiâ, cui erat affi-
xum. 3. Si Ecclesia penitus destruatursine spe reædi-
ficationis. 4. Si patronus consentiat, ut beneficium
uniatur Monasterio. 5. Per sententiam, in pœnam
delicti. 6. Per præscriptionem. 7. Si Patronus la-
batur in hæresin. 8. Per occisionem vel mutilatio-
nem Clerici Ecclesiæ patronatæ. 9. Per Simoniam in
cessione ejus commissam. 10. Si patronus se ingerat
in perceptionem fructuum aut usurpet bona bene-
ficii. 11. Si ingratus sit Ecclesiæ. 12. Per non usum
longi temporis. Vide *Leur.* q. 120.

Q. 54. *Quid addendum sit circa institutionem.* 359
R. Seqq.

§. I. Institutio alia dicitur *collatoria* tituli, per quam datur jus in beneficio, potestque fieri ab inferiore, quàm sit Episcopus; alia *auctorizabilis*, quæ respondet beneficio curato & fit ab Episcopo vel ejus Vicario, per quam simul datur jurisdictio fori pœnitentialis & auctoritas exercendi curam animarum, *Leur.* p. 2. q. 7. Potest tamen etiam quandoque fieri, v. g. ab Abbate vel Monasterio aliquo ex concessione Papæ vel Episcopi, *Lott.* l. 2. q. 12. à n. 6. *Leur.* q. 718. Item alia est *verbalis*, per quam voce vel scripto confertur jus beneficii; alia *realis*, per quam fit inductio in possessionem: neque ad institutionem opus est scripturâ aut aliâ ceremoniâ, quamvis expediat scripto fieri, etiam interventu Notarii & duorum testium. Quod si duo sint instituentes, debent ambo subscribere, *Corr.* Si ei addatur v. g. impositio bireti, erit simul investitura, *Leur.* q. 186.

360 §. II. Nemo potest seipsum instituere: & de jure communi spectat ad Episcopum præsentatos instituere in omnibus beneficiis suæ Diœcesis, Cap. *Ex frequentibus*, de Instit. Nec opus est esse consecratum, cum non sit actus Ordinis, *Lott.* q. 2. n. 9. Sede vacante spectat ad Capitulum, *Corr.*, Si tamen sint plures præsentati, potestas hæc gratificandi viderur reservata Episcopo successori per Cap. *Cum autem*, de Jurep., *Lott.* n. 34. Potest etiam Vicarius Episcopi instituere, quia ratione officii generatim commissi potest expedire ea, quæ sunt justitiæ & necessitatis, *Az. Laym* ad Cap. *Cum in generali*, de off. Vicar. n. 9. *Garc.* p. 5. c. 8. à n. 84., afferens idem, quamvis in concursu plurium præsentatorum esset locus gratificationi: & idem est de Vicario Capituli Sede vacante, *Garc.* c. 7. n. 28. nisi Capitulum sibi reservarit.

§. III

§. III. Etiam aliis Ecclesiasticis competere potest institutio ex fundatione, donatione, privilegio, præscriptione, consuetudine, statuto &c. *Az.* p. 1. l. 5. c. 19. *Corr.* l. 4. c. 7. n. 2. *Lott.* q. 12. *Barb.* de off. Epif. all. 72. n. 176.; Potestque etiam per fundationem vel statutum reservari Papæ, *Corr.* n. 29. & c. 3. n. 21. *Nec obstat*, quòd *Trid.* Sess. 14. c. 12. de Ref. dicat, in casu fundationis aut dotationis etiam à laico factæ institutio Episcopo & non alteri inferiori reservetur, nam intelligitur, nisi Episcopus consenserit, unde tantum vult *Trid.* non posse excludi Episcopum, si institutionem velit, cum ad eum de jure communi spectet; non negatur autem posse eum cedere juri suo, *Luca* ad *Trid.* d. II. n. 27. Et ita exponi debent *Barb.* de jure Eccl. l. 3. c. 12. n. 208. & *Corr.* c. 3. n. 27., quando dicunt nunc post *Trid.* id amplius fieri non posse, nisi Episcopus approbet fundationem aliter factam, si enim nolit sibi reservari jus instituendi, potest donare, relinquere aut veluti committere alteri personæ ecclesiasticæ, *Cap. Cùm venissent* h. t. Ac meritò debet talis fundatio admitti, tum quia non præjudicat Episcopo, cum liberè cedat, fitque illi melius sic posse cedere, si velit; tum etiam quia hoc favet fundatoribus, quia magis alliciuntur, si eorum libertati subint ejusmodi conditiones, etiam contra jus commune, uti subesse dicemus n. 808.

§. IV. Ex commissione Prælatorum possunt institui etiam Abbatissæ aut Priorissæ, *Silv.* *Az.* *Laym.* Item merè laici, sed tantum ex privilegio Apostolico, *Laym. Corr.* c. 7. n. 28., Et cum sit jus spirituale, à laico de se possideri nequit, consequenter nec præscribi, *Diana* p. 3. t. 1. R. 65. Si tamen esset possessio immemorialis, præsumi posset privilegium, ac valeret bonâ fide facta institutio, quamvis re ipsa

ab initio non fuisset jus, *Lamb. Corr. c. 4. n. II. V. de Leur. q. 169. & seqq.* In praxi autem suadetur instituto à laico, saltem post elapsum tempus instituendi, ut petat collationem à Superiore Ecclesiastico, ne fiat intrusus, *Less. in auct. v. beneficium, cas. 6.* An institutus à pluribus possit prosequi institutionem, quam voluerit, dicitur n. 437.

363 §. V. Si eidem competat præsentatio & institutio, prius fieri deberet præsentatio, postea institutio, nisi utraque conveniret ex diverso jure, uti pluribus explicant *Corr. c. 7. à n. 20. & Leur. q. 184.* Et quaecumque sit beneficium, debent instituendi prius ab Ordinariis examinari, an idonei sint, *Cap. Ex frequentibus h. t. Trid. Ses. 7. c. 13. de Ref. Garc. p. 9. c. 3. n. 5.* Quòd maximè valet de beneficio curato; *Trid. Ses. 24. c. 18.* sed circa simplicia non est ubique praxis. Vide dicenda n. 385. Quoad curata autem etiam prærequiritur approbatio, *Azor suprâ, Laym. ad Cap. Cum satis, de off. Archid. Leur. q. 185.*

364 §. VI. Instituens potest gratificari, quando duo ab eodem præsentati sunt æquè digni, *Cap. Cum autem, de Jurep. Idem dicunt Less. l. 2. c. 34. n. 33. Castrop. t. 13. d. 2. p. 9. n. 1. Corr. l. 4. c. 6. n. 56. Lott. l. 2. q. 51. n. 47.*, si quis æquali numero suffragiorum sit præsentatus à pluribus, sed contradicit *Pirb. de Jurep. n. 100.*, nisi singuli jurassent se non præsentaturos alium, quia neutra præsentatio videtur esse valida, cum neutra sit à majori numero Patronorum; in eo autem casu licere Episcopo instituere tertium non præsentatum, docent *Silv. Az. Vasq.*, quorum sententiam *Less.* putat probabilem, sed probabilius contradicunt alii cum *Castrop. n. 4. & Pirb.* docentes esse monendos, ut intra terminum præfixum magis consentiant in unum; si autem stent prioribus votis, potest Episcopus gratificari uni; imò potest

rest instituire tertium si neutrum ex præsentatis possit præligere absque atroci scandalo facti, *Lott. q. 6. n. 27. Vide Leur. q. 193. & 194.*

§. VII. Si præsentetur habens beneficium incompatible cum eo, ad quod præsentatur, institui non potest, nisi dimiserit, aut à S. Sede sit dispensatus, *Corr. n. 28. Leur. q. 196.* Intellige, si cogitaret cum primo retinere secundum, nam si intendat dimittere ob vacationem primi per obtentionem secundi, nil obstat, cur institui non possit.

§. VIII. Institutionis executio suspenditur, si processum sit & appellatum judicialiter, *Lott. Leur. q. 180.* Est autem irrita, si fiat incio aut invito Patrono, secundum dicta n. 356. De cætero potest institutio fieri extra diocesin vel territorium instituentis, cum sit actus voluntarius & extrajudicialis, *Garc. Gonz. Castrop. Leur. q. 183.* Et ideo etiam fieri potest diebus festivis, *Lott. Leur. q. 190.*

§. IX. Jus commune nullum præfixit tempus ad instituendum, *Abb. Corr. c. 7. n. II. Lott. q. 13. n. 59.* Semestre videtur concedere *Castrop. p. 5. n. 2.*, quamvis alii dicant statim debere fieri, est enim debita, si constet, 1. de vacatione beneficii. 2. de existencia juris patronatus: 3. de habilitate præsentati: 4. de præsentatione facta in tempore. Debetque horum examen præmitti ac sub pœna nullitatis publicari edictum, ubi id moris est, quo citentur omnes, quorum interest, assignato termino peremptorio, *Corr. c. 3. à n. 28. Lott. à n. 19. & 57. Garc. p. 9. c. 4. à n. I.* Quòd si hæc nimium differantur, non ideo potest præsentatus se ingerere in beneficium, uti n. 368. dicetur, sed debet conqueri apud Superiorem, qui poterit præfigere terminum, quem si ille monitus negligat, poterit hic instituere, *Lott. à n. 65. Corr. n. 12. Vide Leur. q. 177.* Notant autem *Garc. & Cas*

& *Castrop.* d. 3. p. 5. n. 8. id non fieri vi devolutionis, sed ut tollatur impedimentum. Addit *Castrop.* p. 4. n. 10. fieri non debere institutionem durante tempore concessio ad præsentandum, tum quia laicus interea potest variare, tum maximè quia posset alius interea prætere & probare jus præsentandi. Vide *Leur.* q. 189. Nec fieri debet ante elapsum terminum edicti, ubi consuetudo est illud publicandi, idque sub poena nullitatis: quòd si præmissio edicto fiat institutio etiam per Patronum putatitium, sustineri debet, *Garc. Corr. Lott. Leur.* q. 192. Potest autem fieri institutio etiam post obitum præsentantis, *Vivian. Corr. Leur.* q. 190.

368 §. X. Si præsentatus se in administrationem ingerat ante institutionem, docent *Maresch. Mant. Lott. A. Tamb. Corr.* c. 7. à n. 13 illum privati omni jure quæsito & incidere in poenas statutas *Cap. Avaritia*, de Elect. in 6. Admittunt hoc *Gemin. & Pirh.* de præsentato ad dignitatem: sed de omnibus negat *Passer.*, quia lex loquitur de electo, poenalia autem non sunt extendenda. Vide *Leur.* q. 430. n. 6.

369 Q. 55. Quid circa collationem sit addendum. R. Seqq.

§. I. Episcopus est inter collatores ordinarios primus, utpote cui de jure communi competit conferre omnia beneficia suæ diocæsis, *Cap. Omnes basilica*, *Cap. Nullus omnino*, 16. q. 7., *Cap. Conquerente* 16. de off. Jud. ordin., *Cap. Ex frequentibus*, de Instit. Potestque hoc facere Episcopus ante suam installationem vel inductionem in possessionem, si non sit provisus à Papa: non potest tamen alteri, quam Vicario suo generali committere potestatem conferendi, *Rebuff. Covarr. Garc.* p. 5. c. 8. n. 119. Vide *Leur.* p. 2. q. 664.

370 §. II. Ordinarius collator hic vocatur, quisquis jure